

TRAGEDIE LA VULCAN: 29 DE MORTI ȘI 9 RĂNIȚI!

Accidentul de la mina Vulcan a fost ținut secret de autorități. Presa locală nu a scris nici un rând despre tragedie, iar milițienii i-au legitimat pe toți oamenii care au intrat în oraș. FOTO: Arhiva personală Virgil Cazan

Moto: „Și moartea vine tot mai des/Să vadă ce-are de cules!” (Imnul minerilor)

18 septembrie 1989. Ora 10:18. La Întreprinderea Minieră Vulcan, în Sectorul I, la orizontul 360 de metri are loc o puternică explozie. În urma tragediei, 29 de persoane și-au pierdut viața și alte nouă au fost rănite. Printre victime – cinci militari în termen. Urmează operațiunile de căutare a opt cadavre rămase în subteran. După câteva săptămâni de anchete, patru persoane sunt puse sub acuzare și arestate. Un răspuns clar la ceea ce s-a întâmplat atunci vine abia la data de 25 martie 1991, când toți cei patru inculpați sunt achitați. În presa vremii nu a apărut nici măcar un rând despre dezastrul de la Vulcan. De altfel, în ziua de 18 septembrie 1989 milițienii i-au legitimat și controlat pe toți cei care intrau în oraș. Totul trebuia ținut secret.

Dosare „topite”

Tragedia de la Întreprinderea Minieră Vulcan din data de 18 sep-

tembrie 1989 i-a adus în fața instanței pe patru dintre angajații de la Sectorul I: Andrei Fodor (șeful Sectorului I), Gheorghe Popescu (maistru mecanic principal), Grigore Pop (maistru minier) și Ștefanache Pricop (șef de brigadă). Toți patru au fost arestați, în baza rechizitoriului întocmit de Procuratura Județeană Hunedoara, iar în data de 4 decembrie 1989 au fost trimiși din judecată în Dosarul nr. 1780/1989. Ei erau acuzați pentru săvârșirea, din culpă, a unor abateri de la normele de protecție a muncii, dar și pentru „distrugere din culpă în paguba avutului obștesc”. Cei patru au fost arestați la o lună după producerea accidentului colectiv de muncă. Din dosarul celor patru a mai rămas astăzi doar sentința. Legea prevede că după un timp anumite dosare pot să fie date la topit. Pe baza sentinței, se poate totuși clarifica după ani ce s-a întâmplat în acea zi.

Ce a sesizat Procuratura

Prin rechizitoriul Procuraturii Județene Hunedoara s-a specificat că, în data de 18 septembrie 1989, în

Sectorul I, stratul 5, bloc I, orizontul 360 de metri, s-a produs o explozie a prafului de cărbune și concentrației de metan, ceea ce a determinat un accident colectiv de muncă cu 38 de victime, dintre care 29 au decedat, precum și distrugerea unor utilaje și instalații. S-a conchis prin actul de sesizare a instanței că cei patru inculpați au săvârșit din culpă diferite abateri de la normele de protecție a muncii, unele dintre acestea aflându-se în raport de cauzalitate cu explozia din 18 septembrie 1989”. De asemenea, prin rechizitoriul, șeful de sector i se impută că „nu s-a preocupat de luarea măsurilor de prevenire a formării prafului de cărbune prin asigurarea stropirii deversărilor de cărbune și a benzilor transportoare și nu a înfăptuit lucrările de șistificare cu praf inert, că nu a îndeplinit măsurile de îmbunătățire a aerajului, ceea ce a permis formarea unor concentrații periculoase de metan, și că nu a verificat corespunzător lucrurile de muncă, permițând astfel perpetuarea unor acte de indisciplină din partea personalului”.

Prima pistă:

sudura în subteran

Cea mai gravă acuzație care li s-a adus celor patru a fost că „au permis muncitorului Maidik Ladislav să efectueze fără program de lucru special aprobat și fără a se lua măsurile de securitate legale, în subteran, lucrări de sudură, iar în plus au permis branșarea la instalația de alimentare cu energie electrică a transformatorului de sudură rămas sub tensiune de mai multe zile”. În același timp, în rechizitoriul s-a scris că, „invocându-se raportul comisiei tehnice care a efectuat cercetări de specialitate, s-a arătat că explozia s-a declanșat din locul în care se executa sudura, după care procesul de ardere s-a transmis cu o viteză foarte mare. În anumite locuri ale zonei în care se aflau cantități de amestec exploziv fenomenul de aprindere s-a transformat în explozie”. Dan-Iosif Surulescu era în acea perioadă inginer stagiar la Întreprinderea Minieră Vulcan.

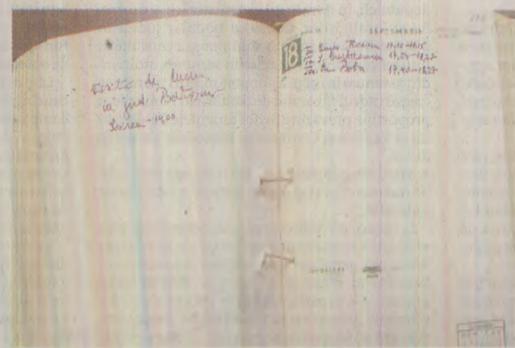
(Continuare în pag. a II-a)

Agenda Eleni Ceaușescu

Începând de miercuri și până duminică (13-18 septembrie), îl însoțise pe Nicolae Ceaușescu în cea mai lungă vizită de lucru prin țara a anului 1989: cinci zile prin județele Iași, Botoșani și Suceava. Era de altfel penultima lor deplasare de control și comandă în priză directă cu mulțimea. Ultima vizită de lucru, în spirit declarat comunist, din România va fi la mijlocul lui octombrie în județul Bistrița-Năsăud.

Se întorseseră duminică după-amiază, mulțimi de primirea moldovenilor. În viziunea lor, relația cu poporul era o chestiune de „organizare”. Dacă activul de partid al unui județ dobândise rezultate în „dezvoltarea conștiinței socialiste”, acestea se vedeau în pancartele și uralele multîmii. Lesne de înțeles strădanția activiștilor mari și mărunți de a popula traseul cu personaje „felicite” să-i vadă, să-i aplaude și să strige „trăiască”. Scoși din fabrici și școli, oamenii săreau cel puțin o zi de muncă. Dar ce mai conta planul în astfel de împrejurări?

La Iași, Botoșani și Suceava li se impliniseră așteptările. S-a declarat mai târziu de înșiși foști organizatori că vizita aceea – cu prim obiectiv

deschiderea noului an școlar și universitar – fusese planificată tocmai în Moldova din rațiuni pur populiste. Mai săracuți, moldovenii ar fi fost mai dispuși la ploceală ca alții. Ceaușeștii aleseseră însă capitala Moldovei românești, ținând efectele vizitei lor asupra lui Gorbaciov: să vadă acela – îngrijorat, fără îndoială, de mișcările naționaliste din Moldova sovietică – dragostea și prețuirea de care se bucură Ceaușescu în coas-

ta granițelor măreței Uniuni.

Oamenii își șopteau, în spatele Ceaușeștilor, speranța că n-o mai duc mult. Impuținați și bătrâni, arătau altfel decât la televizor. Despre el se știa de demult că e grav bolnav. Depe era, ultimele zvonuri spuneau că scăpase ca prin miracol dintr-un accident rutier. O pată de bătrânețe de pe obrazul fardat fără artă ar fi fost „semnul” rămas.

Dar Ceaușeștii nu le vorbeau nici

măcar sus-pușilor demnitari de vreo frică a lor privind viitorul. Silviu Curticeanu și-a amintit deseori în memoriile sale de prevalența impresiilor soției asupra lui Nicolae Ceaușescu. A evocat și o întâmplare din această călătorie. Secretarul general al partidului ceruse șefului Cămarilor CC să transmită organizatorilor că vrea să fie condus la plecarea de pe aeroportul din Botoșani exclusiv de membrii biroului comitetului județean de partid. Ca de obicei însă, „scorpia” își incolțise direct subalternul, reproșând sărăcia ceremoniei finale. În fața ei, Ceaușescu nu și mai asumase indicția dată. Recunoștea astfel implicat că ea judecase mai bine: privilegiu grupului mic de tovarăși din imaginile televizate dăunau ideii de nezdruccinat monolit a conducerii partidului în jurul conducătorului.

Duminică, la ora 14:00, soții Ceaușescu fuseseră primiți pe Aeroportul Băneasa așa cum se cuvine.

„Exemplu mobilizator”, la Cabinetul 2, în chiar după-amiază zilei de duminică (orele 17:15-18:27), au fost primiți trei demnitari – Eugen Florescu, Silviu Curticeanu și Emil Bobu.

Lavinia BETEA

JURNALUL ZILEI

La primele ore ale dimineții, mașinaria zburătoare s-a coborât pe stadionul din capitala de județ, ticsit cu locuitorii ai orașului și din localitățile învecinate, asigura Scînteia. Nicolae și Elena au fost întâmpinați de Elena Nae, prim-secretar al Comitetului Județean de Partid, după care s-au bifat etapele obișnuite ale programului. Între-prinderea de Fier din Vlăhița găsisse soluții tehnice pentru îmbunătățirea cilindrilor produși pentru Combinația de Oțeluri Speciale din Târgoviște. Mărfuri românești erau expuse la Târgul Internațional de Toamnă de la Zagreb. La Moscova, pianistul Dan Grigore concerta alături de Filarmonica „George Enescu”, cu ocazia „Zilelor

Culturii Românești” în Uniunea Sovietică.

Electronice și textile verificate de Ceaușescu

Aflați de-o zi în județul Botoșani, cei mai importanți „fii ai țării” nu ajunseseră încă în municipiul reședință de județ. Elicopterul folosit de cei doi Ceaușești aterizase duminică dimineața în comuna Trestiana, după care au mers la Dorohoi.

(Continuare în pag. a II-a)

„I se vedeau creierii și avea un ochi scos!”

29 de persoane au murit, iar alte nouă au fost în incapacitate temporară de muncă în urma accidentului colectiv de muncă de la Întreprinderea Minieră Vulcan de la data de 18 septembrie 1989. Operațiunile de salvare au durat mai bine de două săptămâni, pentru că mai multe victime au rămas prinse între dărâmături, iar echipele de salvatori au ajuns cu greu la ele.

Vestea tragediei

În ziua de 18 septembrie 1989, Virgil Cazan se afla la Serviciul Salari-zare din cadrul Întreprinderii Minieră Vulcan când a aflat cumplita veste:

„Eu eram de trei ani normator, imediat după accidentul care avusese loc tot la Vulcan. În ziua de 18 septembrie eram cu niște situații la Serviciul Salari-zare. A venit secretara de la Sectorul I, unde lucram și eu, și mi-a zis: «Domnule Cazan, iar avem explozie!». «Unde?», am reușit s-o întreb. «La grupa lu' Valică!». N-am mai stat. Știam că sunt mulți oameni în subteran, că se înainta pe două fronturi paralele. Sectorul nostru terminase o zonă înspre Paroșeni și acum oamenii munceau la alta, de unde se putea extrage cărbunele vreo cinci-șase ani. Se executau lucrări de înaintare pentru pregătirea panourilor de exploatare. Știam și că e stri-

cată combina de înaintare și că erau acolo muncitori de la Service să o repare. N-am mai întrebat nimic, n-am mai anunțat pe nimeni. Am fugit și m-am dezecipat. Erau cam 2,5 kilometri până la locul de muncă, știam anumite drumuri, ca să ajung mai repede. Am ajuns la puț, la ascensor. Imediat am realizat că sunt mulți oameni accidentați!”

Primele două victime

Virgil Cazan își amintește astăzi cu precizie despre primele victime pe care le-a văzut:

(Continuare în pag. a III-a)

CALENDAR

18 septembrie (luni)

Soarele a răsărit la:
6:58, a apus la 19:21
Luna a răsărit la:
20:32, a apus la 10:44
Sărbătoare creștină: Sf. Eumenie, Ep. Gortinei; Sf. Mc. Ariadna și Castor

S-a întâmplat la 18 septembrie 1989

● Casa Albă a aprobat programul privind lansarea de la bordul navei spațiale „Atlantis” a sondei cosmice „Galileo”. Startul navei era prevăzut pentru 12 octombrie. Sonda cosmică „Galileo” efectua un zbor de șase ani, ocoala planeta Venus și se deplasa apoi în direcția planetei Jupiter

● În urma trecerii taifunului „Vera” peste întinse regiuni ale provinciei Zhejiang din estul Chinei, 48 de persoane și-au pierdut viața, 190 au fost rănite, iar alte 26 au fost date dispărute. Taifunul, însoțit de ploți abundente, a provocat inundarea a peste 60.000 ha de orezării

● Producția mondială de cereale era în scădere, pentru al treilea an consecutiv, sub nivelurile de consum prevăzute, reducându-se și mai mult marjele de securitate alimentară la nivel global, a informat directorul general al Organizației Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură (FAO), Edouard Saouma. FAO estima că producția de cereale a anului 1989 va fi de 1,1816 miliarde de tone, cu 28 milioane de tone mai puțin decât previziunile din luna iulie.

Roxana VINTILĂ

DIN ARHIVA CC AL PCR

Sistematizarea României: județul Bistrița-Năsăud

Raport cu privire la încheierea primei etape a lucrărilor de sistematizare, organizare și modernizare a comunelor și localităților, perfecționării și organizării unităților economice din agricultură, sistematizarea rețelilor energetice, drumuri și telecomunicații.

În procesul de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate în țara noastră, s-au obținut realizări importante, de profundă originalitate, pe linia aplicării politicii de repartizare rațională, echilibrată a forțelor de producție, care au la bază inițiativa și aportul determinant al secretarului general al partidului, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Înfăptuirea politicii partidului, de sistematizare și dezvoltare a localităților, în scopul folosirii în condiții mai bune a fondului funciar, creșterii gradului de valorificare a resurselor materiale și umane existente, ridicarea nivelului de civilizație și confort în toate localitățile, a reprezentat un imperativ major pentru Consiliul popular al județului Bistrița-Năsăud și s-a desfășurat în baza obiectivelor stabilite de Congresul al XIII-lea al

PCR, Conferința Națională a partidului, a orientărilor și indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului.

1. Remarcabilele realizări obținute în cei 23 de ani de profunde transformări și permanente înnoiri în viața economico-socială a întregii țări se reflectă și în economia județului nostru. Numai în perioada care a trecut de la reorganizarea administrativă teritorială a țării, producția industrială a județului a sporit de 14,5 ori, producția agricolă de 2,6 ori, s-au construit numai din fondurile statului peste 25,5 mii locuințe; au fost create 30.765 noi locuri de muncă, au fost date în folosință 367 săli de clasă, 3.608 locuri în internate, 1.260 paturi în spitale, 47 dispensare, a sporit de 5,6 ori populația din mediul urban.

Prin materializarea unui volum de investiții de peste 30 miliarde lei au fost puse temelii industriale, creându-se 34 de unități amplasate în puternice platforme ale Bistriței, Becleanului, Năsăudului, în Sângeorz-Băi, Rodna, Prundu Bârgăului, Lechința, Rebrîșoara și alte localități.

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALE PERSONALE

18 SEPTEMBRIE

Am început să citesc „Jocul privirii”, volumul final al trilogiei autobiografice scrise de Elias Canetti. Primul șoc, și de astă dată (sau poate mai ales acum), e acela provocat de modul de a gândi și a privi lumea ale autorului. E ceva atât de particular în alcătuirea lui sufletească, încât ar putea să pară un original căutat, voit, dacă nu ți-ai da seama că însăși ființa lui e structurată astfel, atât ereditar, cât și prin educație. Reacții bizare, comportamente gusturi și orientări ciudate, și totuși în ansamblu fizionomia și demersurile sale se înscriu în limitele normalității.

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALUL OMULUI SIMPLU

„Pâinea nu mai are același gust”

Anca M. avea 36 de ani în 1989 și lucra la Fabrica de pâine „23 August” din București. În septembrie 1989 a născut cel de-al doilea copil și s-a descurcat cu banii pentru cheltuielile cu doctorii prin sistemul „roata”, un fel de CAR între prieteni. Pe lângă multe schimbări pe care le-a trăit începând cu acel an, cel mai mult resimțea gustul diferit al pâinii. „Nici nu mai vreau să-mi amintesc ce-am pățit când mi-am născut copilul. La cel dintâi, a trebuit să plec cu troleibuzul spre maternitatea Giulești, iar la cel de-al doilea, din 1989, simțeam că pleznesc și nu mă băga nimeni în seamă. Plus că aveau niște paturi pe care

n-am să le uit toată viața, foarte înalte, de parcă femeilor cu burta la gură le mai arde să se cotopone pe treapta aia de la pat și să sară. Era ca și în ziua de azi, cu pile, cu bani. Pentru că nu aveam posibilități deosebite, am născut cu moașa, doar dacă dădeai mulți bani venea doctorul să te asiste. Eu abia făcusem rost de bani din «roată». Ne strângeam câteva colege, șapte-opt, zece. Puneam lunar o sumă mică și luam fiecare, cu rândul, suma mare rezultată. Dacă eram zece fete, puneam lunar câte 200 de lei, iar o dată la 10 luni luam fiecare 2.000 de lei.

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALUL OMULUI SIMPLU

„Pâinea nu mai are același gust“

(Urmare din pag. 1)

Așa plecam în concediu de obicei și ne permiteam mai multe lucruri așa. Tot prin roată mi-am luat mobilă, dormitorul, mașina de spălat. Nu exista ca cineva să nu se țină de cuvânt și să nu mai dea banii. Erau oamenii mai cinstiți și mai de cuvânt decât azi. Și nici săraci nu eram, că ne descurcam și ajungeam ca, până la urmă, să ne luăm o casă, plăteam rata la apartament 500 de lei, iar salariul meu era 1.500. Nu uit nici părțile rele, cum stăteam la coadă la lapte, mai ales că aveam un copil mic, cum mă trezeam la 5:00 dimineața și puneam sacoașă cu sticlele de lapte la rând, și mă întorceam peste o vreme, când deschidea. Și cum erau alții care intrau în față și-i vedeai, deși tu stăteai ore în șir la rând, treceau ore bune până să iei lapte.

În 1989 lucram la Fabrica de Pâine «23 August» sau Plevnei. Am avut noroc că am lucrat 24 de ani în această fabrică pe diverse posturi și am rămas cu mulți prieteni. În București erau opt fabrici de pâine, iar Plevnei era o fabrică mare, care avea de toate: patru secții, brutărie, moară, magazie. Procesul era următorul: se frământa pâinea în malaxoare uriașe, se puneau pe bandă la crescut, apoi cocătorul o creștea și apoi era ștanțată. Cei de la fabrica «Dâmbovița» aveau un «D» ca semn, cei de la «Spicul» aveau un «S» și parcă noi aveam A. Lângă aceste semne apărea și data, așa că puteai controla calitatea. Rețeta era respectată cu strictețe, iar CTC-istul făcea controale peste controale. La capătul benzii de coacere, pâinea era amba-

lată. Rețeta era relativ simplă, dar pâinea ieșea foarte bună: apă, făină și drojdie. Acum se pun mulți amelioratori în pâine și nu mai are același gust. Vara aveam probleme, că pâinea putea face mezenteric, o bacterie care făcea pâinea cleioasă, dar dacă spălai ustensilele cu oțet și aveai grijă, normele erau respectate. Fabrica noastră era veche, așa că toate procesele se rodaseră, intraseră într-un firesc al lor. «Bercentiul» și «Titanul» erau mai noi.

Printre specialitățile noastre erau foile de plăcintă, patiseria în general, și ceva ce nu avea nimeni în București: biscuiții pentru armată, erau făcuți ca un fel de pâine, dar de forma biscuiților obișnuiți, dreptunghiulari, și se uscau, nu mucegeau. «Spicul» era specializat pe paste făinoase, parcă foloseau făină 500 pentru ele. «Titan» avea secție de pufulți. Am văzut cum se făc, era o pastă cu mălai în niște malaxoare uriașe, dar nu mi mai amintesc procedeul exact. Mai făceau sticuri, fulgi de porumb.

O dată pe lună ne întâlneam, reprezentanți de la toate fabricile, și verificam mostrele de făină și de pâine. Există făina etalon 650. Ca să vezi cât e de albă făina, se făcea proba cenușii: se puneau în niște case de porțelan făina, se băga la cuptor la temperaturi foarte ridicate și cenusa era analizată. Mai era și o altă probă, netezeai cu o lopățiță făina și apoi băgai în apă o cantitate. Acolo vedeai clar culorile, care are mai multă țărână, care e mai gălbuie, care mai cenușie. Ooo este făina ideală pentru patiserie. Sau 400, o făină impecabil de albă, ca să iasă cozonăcelul frumos.

(a consemnat Ionela GAVRILIU)

(Urmare din pag. 1)

JURNALE PERSONALE

Portretistica sa e de o uimitoare precizie a detaliilor, de la cele evidente până la cele mai puțin vizibile.

Victor Felea, Jurnalul unui poet lenes, Ianuarie 1955 - martie 1993, Ediție îngrijită de Lidia Felea, București, Editura Albatros, 2000, p. 733

În după-amiaza zilei de 29 august s-a stins, sărăcuțică, purtând cu mine un dialog de rămas bun și de reculegere spirituală. „Te rog să mă ierți, mamă, îngăimam eu, am fost de multe ori rea cu tine”. „Nu, nu, tu nu ești rea, tu ești bună”, a fost răspunsul ei, rostit cu o voce alterată, dar inteligibilă. Aceste cuvinte mă vor mângâia toată viața. Am sărutat-o, am întreat-o dacă n-ar vrea să spunem împreună Tatăl Nostru. A dat din cap afirmativ și și-a împreunat mâinile, îngândurată cum a putut rugăciunea după mine. Am întreat-o apoi, pentru ultima oară, dacă nu suferă, atât de chinuătoare părea să-i fi devenit respirația. A spus, „nu”. „Să nu-ți fie frică”, am încercat în continuare să o încurajez. Mi-a strâns puternic mâna, asigurându-mă că nu-i era teamă. Tot stând așa, mână în mână, dar și cu sufletele îmbrățișate, am băgat de seamă că respirația îi devenea treptat tot mai domoală. Totuși, mâna nu mi-o lăsa din strânsoare. Apoi, o relaxare și o pauză de respirație mai îndelungată. Credeam că s-a sfârșit. Dar nu. A urmat un fel de scâncet dureros. După care, nimic. Fusese probabil desprinderea de trup. Intrând în imobilitate absolută, chipul

mamei și-a redobândit finețea și seninătatea trăsăturilor adolescenține. În trecerea ei spre veșnicie, mama părea o fetiță de 17 ani. Îmi amintesc că și tata părușe întinerit și senin pe catafalc. Dumnezeu să-i ierte și să-i încălzească la sânul său. Doina Cornea, Jurnal. Ultimele caiete - urmat de o convorbire între Doina Cornea, Ariadna Combes, Leonin Luhas, moderată și consemnată de Georgeta Pop, Fundația Academia Civică, Centrul Internațional de Studii asupra Comunismului, 2009, p. 95-96

Diana pleacă la școală, eu, trează de la 5, mai zăbovesc în culcuș cu „Practica fericirii” de Paul Drögeanu. În drum spre școală iau reviste literare, Tribuna, Cronica, Suplimentul Științei Tineretului. Lejer și cu plăcere, despre lecturile din vacanța mare. Recomandări de bibliografie pentru anul în curs. Fără a da titluri cu nemiluita, cum am făcut că se mai întâmplă din exces de zel. La librărie, la stăpână pentru un pardesiu de zile mari, la un maistru pentru repararea telefonului, mut de mai multe zile. Citit pentru a revizui pe „Creangă”, dacă tot nu mai apare anul acesta la Cartea Românească. Suspiciunea rămâne din 1984, când mi s-a spus că „am probleme”. Nu înțeleg de ce am la edituri, și nu la reviste, unde sunt solicitat cu fervoare... Împrumut de la doamna Mirică, vecina, 400 de lei și plătesc alimentele obținute de la Casa de comenzi... De la radio vin informații care mă captivează și mă

relaxează. Ungaria stabilește legături cu Israelul, încă un semn de mici schimbări în raportul dintre „blocuri”. „Prietenul” N.C.M. s-a întors la datorie. Are umor și mă dau în vânt după oamenii inteligenți. A lipsit o săptămână, zice că a fost bolnav de... oftică. E oftică ca Scorniceștii se află mereu pe primul loc și Păuleștii nu (acesta e satul lui N.C.M.). Și o tine tot într-o glumă cu substrat serios... Mari demonstrații în Polonia la împlinirea a 50 de ani de la atacul asupra țării, după înțelegerea conștientă a Hitler și Stalin. Demonstrațiile au condamnat pe sovietici, au trecut pe la ambasada lor de la Varșovia și au clamat: „Sovieticilor, cărați-vă acasă!”. Invasia trupelor sovietice a avut loc la 17 septembrie 1939. La reluare văd că satul lui N.C.M. se numește Pușești - hai, că e și mai nostim! - și e din județul Vrancea. Pe aici, zice el, se cultivă cereale „tereață”, nu cartofi. Degeaba i-a spus doctorul Șerban Orăscu, „fluturând Știința”: „La patul tău și umbli!” Există o bănuială că cifrele recolte sunt umflate, „din burta”, în loc să fie cartofi în cort. Mândria însă e mare. Dacă Scorniceștii sunt „eroi” la toate, inclusiv la cultivarea mătășii broaștei, de ce să nu fie și Pușeștii în frunte la barabule!... Ungaria (mereu, ne vorbesc despre țara vecină) obține clauza națiunii celei mai favorizate pe termen nelimitat. La BBC, Mircea Iorgulescu cuvântătează cu mare tristețe. Valuri de jale se revarsă din spusele sale. Ne anunță că o să-l mai ascultăm în curând...

C. Trandafir, Jurnal în curs de apariție

JURNALUL ZILEI

(Urmare din pag. 1)

Botoșaniul fusese trecut pe listă în dreptul zilei de luni. După ceremonia primirii de pe stadion, Nicolae și Elena Ceaușescu s-au îndreptat spre platforma industrială din zona de vest a orașului. Prima oprire - la Întreprinderea Electrocontact, profilată pe realizarea aparatelor de joasă tensiune, mijloace de automatizare electronice și electrotehnice. Ca de obicei, Ceaușescu a dat și aici o „indicție”. De data aceasta, sugestia a fost să se continue acțiunea de „miniaturizare” a produselor fabricii. S-a mulțumit, s-a aplaudat, și-au plecat spre următorul punct din agenda vizitei - Întreprinderea de Utilaje și Piese de Schimb, prima fabrică constructoare de mașini din județ, intrată în funcțiune în 1972, unde se produceau în principal piese pentru industria ușoară. La Întreprinderea Textilă „Moldova”, ultimul obiectiv economic avut în vedere de Ceaușescu, conducerea fabricii a informat că secțiile de țesătorie și finisaj produc 15 milioane metri pătrați de țesături pe an. De la fabrica de textile musafirii s-au dus la sediul Comitetului Județean al PCR pentru a trage concluziile vizitei.

CAP Trestiana, candidată la marele premiu

De la ora 11:00, ca și în zilele precedente, Televiziunea și Radioul au intrat în transmisie specială. Singure în peisajul audio-vizual, n-avea nici un rost să măsoare „audiența”. Probabil nu se va și ști niciodată câtă lume s-a uitat și-a ascultat zisele Elenei Nae, „sefa” județului Botoșani, ale lui Sava Băetu, secretarul Comitetului de Partid de la Întreprinderea de Sticlărie și Portelan Dorohoi, Mihai Tănase, președintele CAP Trestiana și Constantin Hutu, secretarul de partid de la Electrocontact. În discursul său, „intâmpinat cu vîi și puternice aplauze”, după cum scria presa, Ceaușescu l-a evidențiat în fața adunării pe Mihai Tănase. „L-ați auzit pe președintele cooperativei agricole, care a vorbit aici

de producțiile deja obținute, ca și despre cele pe care această cooperativa le va realiza la porumb, la sfecla de zahăr și la cartofi. Se poate spune că, realizând aceste producții și asigurând depozitarea lor corespunzătoare, conform prevederilor legii, cooperativa poate fi sigură că anul acesta va putea primi înaltul titlu de Erou al Noii Revoluții Agrare.”

Târgul Internațional de la Zagreb

La Zagreb, capitala Republicii Socialiste Croatia, parte a Republicii Socialiste Federative Iugoslavia, se deschidea a 80-a ediție a Târgului Internațional de toamnă. România participa cu exponate din domeniile construcțiilor de mașini, electronicii, electrotehnicii, industriei chimice și industriei ușoare. În ziua deschiderii, pavilionul românesc a fost vizitat de Ianez Drnovec, președintele Prezidiului RSF Iugoslavia, Ivo Latin, președintele prezidiului R.S. Croatia, de alte persoane oficiale „care au apreciat în mod deosebit produsele românești”, scria depeșă Agerpres. Ca la orice târg, participanții urmăreau să facă reclamă propriilor mărfuri și să obțină noi contracte cu parteneri din alte țări. Târgurile mai erau totodată un indicu pentru intensitatea relațiilor bilaterale dintre țara organizatoare și țările invitate. Jean Marie le Bretin, ambasadorul Franței în România, a povestit în memoriile sale că l-a întâlnit pentru ultima dată pe Ceaușescu la un astfel de Târg organizat în toamna lui 1989 la București. „La micul nostru stand pe care l-a vizitat în pas de marș mi-a adresat câteva cuvinte

neînsemnate, dar amabile, în contrast cu climatul tensionat pe care soția sa și cu el aveau să-l creeze trecând prin marea pavilion al Republicii Federale Germanie”, explică ambasadorul și cu acest amănunt relațiile reci dintre România și cele două mari state vest-europene.

Panoul de onoare al Întreprinderii de Fier din Vlăhița

În luna septembrie, furnaliștii Lazăr Alexandru și Sandor Georgeș, muncitorii de turnătorie Șerban Emeric, Raduly Sigismund, Ferenc Dionisie, Halasz Emeric și Mihaly Rozalia, modelorul Sandor Anton, Gyorgy Maria și Lorincz Ludovic, muncitorii la secția prelucrării mecanice și Gyorgy Zoltan, lacătus de întretinere și-au văzut fotografia la panoul de onoare al Întreprinderii de Fier din Vlăhița, județul Harghita. Printre altele, la Vlăhița se produceau cilindri necesari Întreprinderii Mecanice din Zalău și Combinatului de Oțeluri Speciale din Târgoviște. În colaborare cu beneficiarul, susținea Alexandru Rus, directorul fabricii, s-au căutat și bineînțeles că s-a găsit o soluție pentru îmbunătățirea amintitorilor cilindri: cei plini, dintr-o bucată, urmau a fi înlocuiți cu mai mulți cilindri montați pe un fus cu inele de lucru. Descoperirea urma să aducă nu numai avantaje, credea directorul: durata mai mare de funcționare, costul scăzut, reducerea timpilor de lucru prin reducerea stagnerilor și, în final, produse finite mai bune.

Cristina DIAC

Tragedie la Vulcan: 29 de morți și 9 răniți!

(Urmare din pag. 1)

El spune că în mină, ca să se primească autorizația de sudură, trebuia să existe niște condiții și acte speciale: „Cu o zi înainte de accident fusese duminică. Au făcut actele pentru duminică, dar pentru ziua de luni le trebuia o semnătură pe care nu avea cine să le-o dea, pentru că personalul TESA nu lucra. Poate că greșala șefului de sector a fost că a întocmit acel program, dar pe el nu exista semnătura directorului. Oricum, era o simplă formalitate, pentru că directorul ar fi semnat. Era o chestie de rutină. Se făcea programul, care era dus apoi la semnat. Actul a existat, semnătura nu era și de aici a pornit controversa dacă au sudat sau nu în ziua de 18 septembrie. A fost nevoie de vreo două săptămâni să se lămuirească, pentru că apăruse într-o evidență un aparat de sudură. Aparatul pornise pe traseu și se vorbea că s-a dus la locul respectiv”. Pe de altă parte, în zona în care s-a produs accidentul două echipe „service” lucrau la o combină de înaintare. Acestea i se rupseser un bolt, care trebuia înlocuit. Surulescu adaugă că, inițial, s-a crezut că mecanicii respectivi au avut nevoie de aparatul de sudură, dar apoi s-a dovedit că nu le-a fost necesar. „În final, s-a clarificat. Semnalul declarase că tine minte că a dat un aparat de sudură, dar nu știa pentru ce și cui. Apoi, în final, s-a ajuns la concluzia că aparatul s-a folosit la siloz, dar acolo era aer proaspăt. Nu avea treabă cu explozia”, povestește astăzi Dan-Iosif Surulescu. El s-a întors din concediu la câteva zile după accident. „Când m-am întors eu din concediu era vehiculată ideea cu aparatul de sudură. Zona era plină de securiști. Chiar un general de Securitate de la București ne-a spus: «Dacă voi îmi găsiți aparatul acela, toată viața n-o să mai aveți probleme. N-o să mai lucrați la mină și oameni veți fi!»”.

„Ar fi murit maximum 12!”

În septembrie 1989, în subteran se executau lucrări pregătitoare pentru deschiderea unui nou abataj. Virgil Cazan era în acea perioadă normator la Sectorul I. El povestește că în luna septembrie 1989 se lucra pentru că să se ajungă la un nou zăcămint, ce urma să fie exploatat cam în cinci ani: „Erau două galerii, două aripi. Puștii, noi în mină suntem ca în blocuri. Practic, de la vatra lucrării se făcea un plan înclinat de 50 de metri, de acolo se bifurca, coborau

Elevii din Valea Jiului erau duși adesea să viziteze minele din împrejurimi. Despre pericolele meseriei de miner nu li spunea însă mai nimic FOTO: Arhiva personala Virgil Cazan

do două planuri înclinate unde se muncea. Acolo erau 39 de muncitori. Pe un plan se stricase combina de înaintare și au venit muncitorii de la Service să o repare. Aceasta a fost neșansa! În urma exploziei nu ar fi murit mai mult de 12!”. La ora 10:18 explozia i-a surprins pe toți aceștia în zonă. Comisia de specialiști care a cercetat accidentul a concluzionat că „explozia s-a produs pe fondul unor încălziri anterioare ale normelor de protecție a muncii și că declanșarea ei a fost o consecință a unor abateri săvârșite de cei patru inculpați”. Aceștia nu ar fi luat măsurile pe care le impuneau funcțiile pe care le aveau și i-ar fi permis lui Maidik să sudeze, fără să verifice exact ce a făcut acesta. Pe de altă parte, în rechizițoriu se arată că: „Deși probele referitoare la împrejurarea dacă în momentul exploziei Maidik Ladislau suda efectiv sunt contradictorii (...) este cert că i s-a creat toate condițiile pentru a executa asemenea lucrări. (...) Inculpatul Pricop Ștefanache a recunoscut că în dimineața de 18 septembrie 1989 a observat lumina arcului voltaic provenind de la suda electrică”.

Cauza: supraparea tavanului galeriei

Virgil Cazan avea peste 20 de ani de experiență în minier la data producerii tragediei la mina la care lucra ca normator. El spune că accidentul nu se putea produce de la sudură: „Era simplu, și oricine putea să spună că de la sudură a avut loc explozia. Numai de la metan se putea să se producă, dar sursa nu s-a determinat. Nici în ziua de azi nu știu încă au sudat sau nu. Acolo unde se presupune că s-a sudat era aer curat. De acolo și până la locul exploziei au fost o sută și ceva de metri. A explodat și s-au surpat cele două galerii, care i-a prins pe cei din partea stângă și i-a blocat. S-a mers pe o pistă falsă de anchetă, cu sudura. A ieșit adevărul la suprafață, că a fost o rupere de strat, că au pornit cu două galerii paralele, n-au avut susținere prea mare și s-a rupt blocul de carbune. Zona era plină de metan, producându-se explozia, a fost și praf de carbune, cele două produc nor de praf împreună, de aici sunt oamenii carbonizați. Cauza cred că a fost rupere de strat, banc submi-

nat”. Pe de altă parte, în timpul procesului au fost avansate mai multe variante, iar în final au fost efectuate, la cererea instanței, alte două expertize tehnice. Specialiștii au concluzionat: „Principala cauză care a provocat dezastrul de la Întreprinderea Minieră Vulcan a fost supraparea masivă a tavanului galeriei de bază pe o lungime de 110 metri, ca urmare a detensionării și surpării unui strat - pod din acoperișul galeriei, sub efectul unor forțe exterioare, care țineu de domeniul mecanicii rocilor și unor factori locali specifici zonei”. Mai mult, înainte de 18 septembrie 1989, în zona afectată „au existat fenomene deosebite de creșterea presiunii”. Tot specialiștii au pus la îndoială și faptul că la ora exploziei - 10:18 - s-ar fi executat lucrări de sudură. Cei patru inculpați au fost achitați. Trei dintre ei locuiesc și astăzi în Vulcan: Andrei Fodor (după 1990 a lucrat în continuare la mină, ajungând în conducerea acesteia), Grigore Pop și Georgehe Popescu sunt pensionari, iar Ștefanache Pricop a decedat în urmă cu câțiva ani.

Monalisa HIHN

DIN ARHIVA CC AL PCR

SISTEMATIZAREA ROMÂNIEI: JUDEȚUL BISTRIȚA-NĂȘĂUD

(Urmare din pag. 1)

În modernele obiective și capacități de producție realizate în județul nostru, precum și în celelalte sectoare își desfășoară activitatea un număr de 87.200 oameni ai muncii, putându-se afirma că dispunem de un tânăr și puternic detașament al clasei muncitoare, care, în strânsă unitate cu țărâna muncitoare, cu intelectualitatea, acționează cu pricepere și hârmnicie pentru înfăptuirea hotărârilor de partid și de stat, a minunatelor programe de organizare și echipare tehnico-edilitară a județului și localităților.

În conformitate cu politica partidului, de repartizare rațională a forțelor de producție, agricultură s-a dezvoltat în raport cu baza tehnico-materială creată, pentru aplicarea fermă a principiilor autoconducerii și autoaprovizionării, urmărindu-se ridicarea permanentă a acesteia la cerințele conferite de rolul ei de a doua ramură a economiei naționale, realizarea noii revoluții agrare, transformarea generală a felului de a trăi, munci și gândi al țărânilor.

Eforturile de investiții făcute în agricultură au condus la o apropiere treptată a zonelor țării în ce privește gradul de mecanizare a lucrărilor agricole. Dispunem azi în județ de 2.038 tractoare, revenind în medie 146 ha suprafață agricolă/tractor, peste 780% din activitățile agricole realizându-se mecanizat.

Că urmare a procesului de industrializare, precum și dotare social-culturală, au cunoscut o dezvoltare puternică toate localitățile urbane, Municipiul Bistrița, orașele Beclean, Năsăud și Sângeorz-Băi, având în prezent un număr de 13 mii locuitori, ceea ce reprezintă 34% din populația județului.

2. Potrivit telor, principiilor și orientărilor formulate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, în Tezele din aprilie, trecerea României la un nou stadiu de dezvoltare, de civilizație și progres se va realiza o dată cu ridicarea nivelului de viață în toate localitățile, având la bază obiectivele strategice și Hotărârile Congresului al XIII-lea al partidului privind ridicarea României în rândul țării medii dezvoltate pe baza dezvoltării intensive și realizării unei noi calități în toate domeniile vieții economico-sociale, aplicarea programelor de organizare, a principiilor autoconducerii, autogestunii și autofinanțării în toate unitățile economice și administrativ-teritoriale.

Urmare orientărilor și indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, și în județul nostru a avut loc o analiză aprofundată a structurii rețelei de comune și localități,

precum și a unităților economice din agricultură, urmărindu-se folosirea mai bună a potențialului economic existent, a bazelor de producție create, creșterea capacității fiecărei unități economice și administrativ-teritoriale, prin comasarea unităților mici, fără posibilități de dezvoltare, utilizarea tuturor resurselor de muncă prin dezvoltarea unor activități de mică industrie, prelucrarea resurselor locale, precum și prin extinderea unor unități existente, care să asigure bazele ridicării nivelului de viață al populației din comune și sate.

3. Preocupările în domeniul sistematizării au pornit, în mod firesc, de la necesitatea creării unor unități administrativ-teritoriale puternice, echilibrate din punct de vedere economic, al dotărilor social-culturale, în strânsă legătură cu suprafața agricolă, populația și forța de muncă necesară, pentru toate activitățile din teritoriu.

Pentru punerea în aplicare a sarcinilor și orientărilor stabilite de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele Republicii, în domeniul sistematizării teritoriului și localităților, Consiliul popular județean Bistrița-Năsăud, în baza studiilor și a consultărilor tuturor consilierilor și satelor în sesiunea ordinară din 31 ianuarie 1989, a adoptat măsuri menite să creeze cadrul favorabil dezvoltării în ritmurile și proporțiile prevăzute în documentele Congresului al XIII-lea și Conferinței Naționale ale partidului.

Măsurile adoptate asigură ridicarea nivelului de trai material și spiritual al tuturor locuitorilor județului.

În ceea ce privește organizarea comunelor, prin reducerea numărului acestora cu 7 și înființarea uneia noi, astfel ca pe ansamblul județului să se dezvolte în viitor 47 de comune, față de 53 în prezent, s-a urmărit creșterea potențialului lor economic, precum și satisfacerea într-o mai mare măsură a accesului populației la principalele dotări ale comunei.

Au fost, de asemenea, stabilite satele din componența comunelor cu posibilități de dezvoltare în viitor, funcție de condițiile de relief, cai de comunicație, necesitatea concentrării forței de muncă, valorificarea potențialului productiv al terenului și a resurselor locale, ținându-se seama, totodată, și de noua împărțire pe comune.

În ceea ce privește echiparea cu dotări social-culturale a teritoriului, în urma indicațiilor primite și a programelor stabilite s-a urmărit asigurarea cu dotări a centrelor de comună și a fiecărei localități reședință de Consiliu Unic Agroindustrial de Stat și Cooperatist.

În prezent, în județul Bistrița-Năsăud func-

ționează un număr de 551 unități de învățământ. Dintre acestea, în comune ființează un număr de 60 de școli de 10 ani.

În conformitate cu programele stabilite, urmează ca, începând cu 1990, să se înființeze încă 15 școli de 10 ani, astfel încât această formă de învățământ să fie generalizată la nivelul comunelor.

În Consiliile Unice Agroindustriale, în prezent funcționează un număr de 3 licee cu profil agroindustrial, însumând 52 săli de clasă. Urmează ca, începând cu 1990, folosind capacitățile existente și prin extinderea sau completarea acestora, să se înființeze un număr de 7 licee agroindustriale, cu un total de 60 săli de clasă, astfel încât în fiecare Consiliu Unic Agroindustrial să funcționeze câte un liceu.

Din totalul de 47 de centre de cultură și creație „Cântarea României” existente în centrele de comună, un număr de 28 funcționează în localități corespunzătoare. Urmează ca, începând cu 1990, prin completarea capacităților existente și îmbunătățirea dotărilor aferente, prin înființarea a 19 noi centre de cultură și creație să se asigure funcționarea, în bune condiții, a câte unui astfel de obiectiv în fiecare centru de comună.

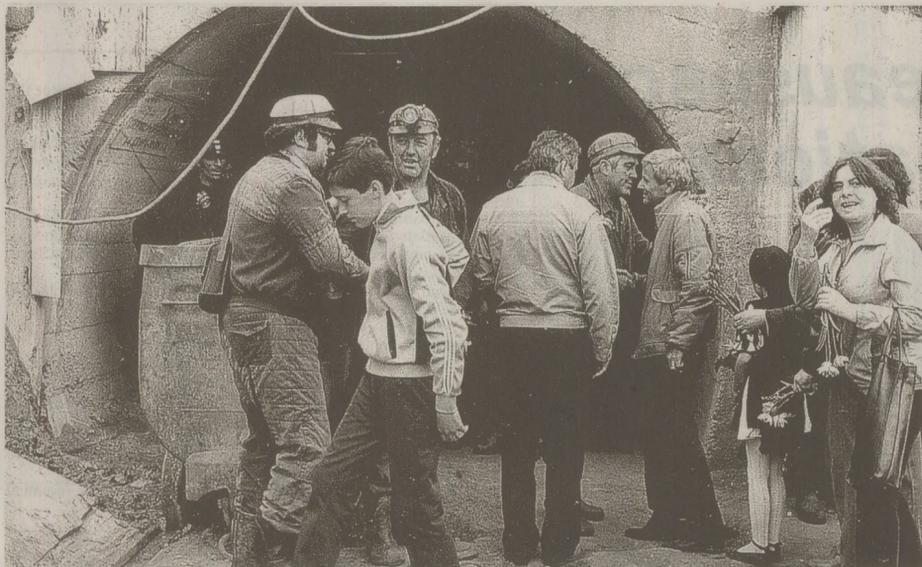
La nivelul localităților reședință de Consiliu Unic Agroindustrial de Stat și Cooperatist, prin completarea numărului de 5 centre de cultură și creație „Cântarea României”, funcționând în prezent în clădiri corespunzătoare, cu 5 noi obiective se va asigura, începând cu 1990, funcționarea în fiecare Consiliu Unic Agroindustrial, la nivelele de capacitate și dotare corespunzătoare, a câte unui astfel de obiectiv.

În toate comunele este asigurată asistența medicală, prin rețeaua de dispensare și case de naștere existente. Urmează ca, prin reamenajarea sau extinderea clădirilor existente și construcții noi, să se îmbunătățească condițiile de asistență medicală la 30 de dispensare și 34 de case de naștere. În comunele mari vor funcționa câte 2 dispensare.

La nivelul localităților reședință de Consiliu Unic Agroindustrial de Stat și Cooperatist funcționează în clădiri corespunzătoare un număr de 4 dispensare și 5 case de naștere. Urmează ca până în 1995 să funcționeze în fiecare câte un spital cu 50-150 paturi.

În conformitate cu programele stabilite, în cele 10 localități reședință de Consiliu Unic Agroindustrial se vor construi în prima etapă 60 de săli de clasă, 4 dispensare, un centru de cultură și creație „Cântarea României”.

Arhivele Naționale, Fond CC al PCR - Secția Cămarilor, dos. nr. 21/1989

În septembrie 1989, în subteran se executau lucrări pregătitoare pentru deschiderea unui nou abataj FOTO: Arhiva personala Virgil Cazan

„I se vedeau creierii și avea un ochi scos!“

(Urmare din pag. 1)

„Am fost primul la puț. Am găsit doi ortaci, un militar și un lăcătuș. Erau căzuți pe vatră. Militarul căzuse și fusese izbit. Sufiul exploziei l-a aruncat pe fiarele din siloz. Celălalt avea casca băgată în cap, i se vedeau creierii. Avea și un ochi scos. Ce să mai salvezi?! Ce să mai facem?! Au venit salvatorii. Am apucat să dau telefon la centrală, să eliberez zona, să găsească traseul liber de vagonete să putem să îi scoatem pe cei doi cu cărucioarele, sperând că îi mai putem salva“. Imediat au venit și salvatorii. Au intrat în subteran. Specialiștii spun că nu există un timp optim de intrare în subteran în urma unei explozii. Dan-Iosif Surulescu, care la vremea respectivă era inginer stagiar la IM Vulcan, spune că salvatorii ar fi intrat oricum: „Nu poți să nu intri. Salvatorii semnează un angajament că nu au nici o pretenție, că nimeni nu se face vinovat dacă li se întâmplă ceva“. Și Cazan susține această idee și declară că minierii nu se lasă unul pe altul și că „toți vin în ajutor“. Oamenii începuseră să se adune. Vestea că la mină a avut loc o explozie s-a răspândit imediat în oraș.

Morții; aduși la suprafață

Accidenții care s-au aflat în partea dreaptă, acolo unde era combina de înaintare defectă, au fost aduși destul de repede la suprafață. Virgil Cazan povestește că problemele au apărut cu cei aflați în partea stângă: „Fusese o surprize pe 20-30 de metri, nu se putea săpa, că tot venea de sus. A durat cam două săptămâni până i-au scos pe toți. Salvatorii intrau nonstop să găsească o firidă să poată ajunge la ei. Supraviețuitorii au fost în partea superioară a rampei de pe galeria principală. Acolo e curent de aer proaspăt. Alții, trei la număr, erau într-o nișă și au scăpat: Unul era în locomotivă și așa a scăpat. Vasile Durneac, zis Carbid, de exemplu, a scăpat și de această dată. Era a doua oară când supraviețuia unei explozii, după cea din 1986. Mulți dintre morții au fost scoși pe putul principal și pe o galerie. Cum îi scoateau, îi băgau imediat în salvare“.

Cinci militari printre morții

Danciu Teodor, Matei Ștefan, Măstăn Mircea, Stanciu Gheorghe și Toth Alexandru s-au numărat printre victimele accidentului de la Vulcan din 18 septembrie. Erau cinci din cei aproximativ 700 de militari în termen de la Vulcan. În toate cele 13 explozări miniere existente în Valea Jiului erau câteva mii de soldați în termen. După greva minerilor din 1977, Ceaușescu a vrut să militarizeze Valea. Apoi, forța de muncă a devenit deficitară, cu toate că se încerca aducerea de oameni în zonă prin celebrele „Acțiunea 7.000“ și „Acțiunea 9.000“. Practic, întreprinderile din marile orașe trebuiau să trimită muncitori în Valea Jiului. Pentru că nu mai ajungea forța de muncă, lipsa acesteia a fost compensată cu militarii în termen. Pentru Valea Jiului, aceștia reprezentau o forță de muncă disciplinată. Aveau 10 zile de instrucție și apoi intrau în subteran, dar, de regulă, erau pe post de vagonetar. Li se plătea 30% din salariu, iar restul de bani mergea la

Ministerul Apărării Naționale. Ofițerii lor intrau o dată pe lună în mină, în inspecție. Luau 30% și restul – Ministerul Forțelor Armate. Lucrau și ei pe patru schimburi, a câte șase ore, iar luna nu mergeau la muncă. Deja în septembrie 1989, după ce familiile militarilor în termen au tot presat, pentru că se temeau pentru vietele copiilor lor, Nicolae Ceaușescu se gândea să scoată soldații din mină. Cel puțin așa începuse să se vorbească prin Valea Jiului. Pentru cei cinci soldați morți în 1989, acea idee n-a mai ajutat la nimic. Dan-Iosif Surulescu își amintește că ultima victimă scoasă din subteran era un militar în termen: „S-a intrat nonstop în mină, pentru că zilele treceau și cadavrele nu mai erau aduse la suprafață. Țin minte că ultimul militar a fost scos cu o macara. L-au tras, iar un picior i-a fost smuls. Familia n-a vrut să-l primească și a mai durat o zi sau două până i s-a recuperat și piciorul. Eu tocmai mă întorsesem din concediu, am tot intrat în subteran și cred că schimbul de după mine l-a adus la suprafață. Victimele arătau groaznic, iar cei care le găseau trebuiau să facă schița locului, să indice poziția în care le-au găsit“.

„A fost cea mai neagră zi a vieții mele!“

În 1989, Constantin Lupu era inginer în cadrul Laboratorului Aeraj, Metan, Focuri și salvator la Grupa de Salvare de la Centrul de Cercetări pentru Securitate Minieră Petroșani. În 18 și 19 septembrie a intrat în mină ca să culegă cât mai multe date, pentru că pe baza acestora să poată fi stabilite cauzele ce au dus la tragedia în care și-au pierdut viața 29 de persoane și alte nouă și-au pierdut temporar capacitatea de muncă. „Acesta era serviciul nostru. Trebuia să adunăm cât mai multe probe, să facem măsurători, tot, tot ce se poate culege din mină atunci când are loc un accident. Există anumite lucruri care se urmăresc în cadrul unui proces de strângere de date de la locul accidentului. La Vulcan era al doilea accident cu victime multe în decurs de trei ani. În 1986, un dublu accident produs în două zile la rând a omorât 25 de oameni. Acum, alți 29 își găsiseră sfârșitul. În primele zile după tragedie au reușit să scoată la suprafață cadavrele a 21 dintre ei, dar opt au rămas în subteran“, își amintește Lupu.

14 zile în subteran

Calea de acces către opt dintre victime a fost blocată timp de 14 zile. Toată lumea căuta înnebunită unde se aflau cele opt cadavre, ce s-a întâmplat cu ele. Constantin Lupu rememorează că la data de 2 octombrie 1989 echipele de salvatori au ajuns, în sfârșit, la locul în care se aflau cele opt trupuri: „Am ajuns acolo și le-am văzut. Intraseră în putrefacție și eu trebuia să fac schița. La un moment dat am rămas singur printre cele opt cadavre. M-a apucat o spaimă teribilă. Imaginile erau șocante. Niciodată nu am fost atât de disperat. A fost cea mai neagră zi a vieții mele! N-o să uit niciodată ziua de 2 octombrie 1989. Tot mirosul acela parcă îmi intrase în oase, în haine, în nări, în suflet. Când am ieșit de acolo m-am dezbrăcat în totalitate. Simteam că nu mai scap de acel

miros. Știu doar că m-am apucat să fac schița cu poziția cadavrelor“. Astăzi, Constantin Lupu este directorul INSEMEX Petroșani. Familiile victimelor accidentului de la Vulcan au primit câte 15.000 de lei, iar cei 29 au fost înmormântați pe cheltuiala minei. Văduvele care nu aveau serviciu au fost angajate la Întreprinderea Minieră din Vulcan. Minerii știu că a nu fi ieșit la suprafață este arătat de lămpă. Când aceasta este predată la lămpărie, e semn că ortaci au putut pleca spre casele lor. 29 de lămpașe nu au mai fost predate în ziua de 18 septembrie 1989.

Arestările

În timp ce minerii încercau să-și scoată ortaci decedați din subteran, la suprafață au început anchetele. Au venit și securiștii de la București, s-au făcut analize și s-au luat numeroase declarații. Dan-Iosif Surulescu își amintește că au chestionat pe toată lumea: „Securiștii nu se prezentau niciodată. Ne lău la întrebări pe rând. Normal, am discutat cu toată lumea“. În restul țării, prea puțină lume știa ce s-a întâmplat la Vulcan. Virgil Cazan își amintește că anchetele au continuat câteva săptămâni: „Țin minte că aveam alegeri de Partid pentru următorii patru ani. Gheorghe Popescu era secretar de partid în organizația Sectorului I, pe care eu o conduceam, fiind secretar de comitet. Venise unul să-l cheme până afară. Noi stăteam și așteptam că nu puteam începe ședința fără Popescu. Erau prezenți toți mahării de la municipiu. Îmi era ciudă că nu putea începe ședința, pentru că îmi lipsea secretarul de partid din prezidiu. M-am dus după el, dar am văzut că era cu cineva. Comandantul Miliției din Vulcan, Comănoiu, îl ancheta sub ziduri. Apoi îl băgase într-o încăperă, unde îl interoga. Ce era să fac?! Ce, puteam eu să îl iau în suturi pe comandant?! M-am întors și l-am scuzat. Oricum, el n-a mai venit până după finalul ședinței. Din ceea ce îmi amintesc, fiecare era anchetat de altcineva. Veneau la mină și îi interogau. După câteva zile i-au și luat. I-au arestat și i-au dus la închisoare, la Bărcă Mare, pe Andrei Fodor, Gheorghe Popescu, Grigore Pop și Ștefanache Pricop“. Cazan adaugă că cei patru au scăpat de acolo în decembrie 1989: „Mi-a povestit unul dintre ei că la 22 decembrie 1989 s-au deschis porțile la Bărcă Mare și unii au tulit-o. Au avut ceva altercații cu gardienii, care au tras după unii, dar ei au ajuns acasă. Pricop mi-a dat telefon să-mi spună că a venit acasă. Eu am trecut strada, pentru că familia lui Andrei Fodor locuia în vecini, și i-am spus tatălui lui că am venit să văd dacă a venit și el acasă. «Cum să vină? Nu știi unde e?!», mi-a răspuns. «Da, dar uite că mi-a telefonat Pricop că a venit», i-am explicat. «Nu se poate! Atunci al meu de ce n-a venit?!», s-a întreb tatăl lui Fodor. După doi ani și jumătate de la producerea accidentului, cei patru au fost achitați în baza a două noi expertize“. Oricum, între timp, parte dintre acuzațiile care le fuseseră aduse au fost grațiate. După câțiva ani, Andrei Fodor a ajuns director tehnic la mina de la Vulcan. Virgil Cazan a ieșit la pensie și locuiește și astăzi la Vulcan. Dan-Iosif Surulescu este în prezent director general al Exploatării Miniere Vulcan.

Monalise HHHN

Persoanele decedate în accidentul colectiv de muncă de la Întreprinderea Minieră Vulcan de la data de 18 septembrie 1989

- Amironești Petru – vagonetar galerie
- Afrăsinei Florentin – electrician
- Buțu Viorel-Petru – lăcătuș
- Crăciunescu Constantin – vagonetar front
- Crețu Alexandru – măsurător gaze
- Dirdără Petruță – miner
- Dinea Gheorghe – inginer
- Danciu Teodor – vagonetar galerie (militar în termen)
- Drăgoi Marin – electrician
- Fărnuș Constantin – lăcătuș
- Gertner Zoltan – vagonetar
- Haiducsi Arpad-Albert – maistru
- Ivan Radu – electrician
- Ilieș Ștefan – electrician
- Morariu Gheorghe – miner
- Matei Ștefan – vagonetar (militar în termen)
- Măstăn Mircea – vagonetar (militar în termen)
- Mirică Ilie – lăcătuș
- Maidik Ladislau – lăcătuș
- Norocea Dorel – vagonetar galerie
- Norocea Toma – vagonetar front
- Poidan Vasile – lăcătuș
- Pandanciu Marius – electrician
- Poenaru Ioan – lăcătuș
- Șipos Nicolae – electrician
- Simoniac Daniel – electrician
- Stanciu Gheorghe – vagonetar (militar în termen)
- Tărită Constantin – lăcătuș
- Toth Alexandru – vagonetar (militar în termen)

în termen).

Nouă persoane cu incapacitate temporară de muncă

- Sirbu Marin – miner
- Durneac Vasile – miner
- Albu Marin – vagonetar
- Filipciuc Modest – mașinist
- Rusu Vasile – vagonetar
- Giță Gheorghe – vagonetar
- Pop Grigore – maistru
- Pricop Ștefanache – miner
- Pitea Viorel – mașinist

ARTICOLUL ZILEI

Produsele moderne ale Întreprinderii „Electronica“ București

Televizoare, radioreceptoare, combine muzicale, diverse produse audio, monitoare și alte echipamente electronice destinate industriei de tehnică de calcul, automatizări, utilizabile inclusiv în domeniul electronicii medicale. Sunt câteva din produsele realizate de Întreprinderea „Electronica“ București.

În cadrul activității de ansamblu a întreprinderii – ne spune directorul unității, tovarășul Eugen Roland Ionescu – avem organizată și o rețea de prestări servicii care ne permite să asigurăm în toată țara asistență tehnică privind instalarea, reglarea, depanarea propriilor produse. Pe scurt, întregul necesar de asistență tehnică și servicii. Aceasta înseamnă că populația beneficiază, prin reprezentanțele tehnice din județe, de servicii de specialitate. Fapt care ne permite să cunoaștem mai bine comportarea din exploatare a produselor noastre și pe această bază, acolo unde e cazul, să le îmbunătățim și să le diversificăm.

Mai mult ca sigur că acest aspect a contribuit la creșterea prestigiului întreprinderii. Pentru că nivelul tehnic și calitativ al produselor care ies pe poarta întreprinderii „Electronica“ rămâne preocuparea prioritară a conducerii acesteia. O dovadă o constituie faptul că la nivelul acestui an, întregul nomenclator de produse al Întreprinderii „Electronica“ a fost acceptat și contractat de beneficiari.

De fapt – avea să ne confirme inginerul Gabriel Constantinescu – activitatea de urmărire a calității produsului în perioada de garanție a început cu 10 ani în urmă. Datorită aplicării sistemului de gestiune a calității în activitatea de servicii, s-a reușit ca în acest răstimp să se reducă de mai multe ori costul acestor operațiuni. Ce s-a întreprins ca să se ajungă la un astfel de rezultat? Ce îmbunătățiri s-au adus produselor? Cu ce noutăți se prezintă întreprinderea la confruntarea cu cumpărătorii? Sunt întrebări firești, la care încerc să răspund pe scurt. La televizoare, de exemplu, am trecut în ultimii ani prin etape succesive de analiză critică ce au condus la îmbunătățirea concepției constructive, concomitent cu ridicarea nivelului de calitate. Concret, dacă în 1979, un șasiu conținea circa 450 de componente electronice, în prezent s-a ajuns la circa 300 de componente pe șasiu și, mai nou, un televizor portabil echipat cu circuit integrat multifuncțional TDA 4503, la numai 240 de componente. Cu ce s-a soldat, de fapt, această raționalizare a schemei? Cu

progrese notabile în tehnologia de montaj și cu o creștere spectaculoasă a fiabilității aparatelor. Timpul mediu de bună funcționare este acum de peste trei ori mai mare. Designul acestor aparate este la nivelul celor din alte țări cu tradiție în aparatură electronică. De asemenea, introducerea în ultimii doi ani, a casetelor cu gabarit redus, cu panou frontal și capac spate din material ignifugat a dus la un spor de electrosecuritate la beneficiar. În plus, în ceea ce privește funcția de acordare pe post, aceasta se realizează cu programatoare și mini-prgramatoare cu opt taste, față de vechile programatoare cu șase taste.

În afară de televizoare, în categoria bunurilor realizate de „Electronica“ intră aparatele de radio multifuncționale, care au cunoscut o largă diversificare în ultimii patru ani. S-a extins gama radioreceptoarelor de buzunar – echipate cu circuit multifuncțional. În ceea ce privește radioreceptoarele staționare, „Electronica“ a lansat un aparat retro, „Nostalgic“, foarte solicitat și la export. Dintre produsele audio-retro, radiocasetofoanele Rcs 002 și Rcs 003, lansate de câteva luni pe piața internă, au performanțe îmbunătățite, cu patru difuzoare în loc de două, satisfac din plin exigențele cumpărătorilor. La fel de solicitate sunt și aparatele cu construcție modulară, compuse din radioreceptor, casetofon deck și amplificator. În ceea ce privește gama de aparatură profesională și industrială realizată de „Electronica“, menționăm produsele video-monitoare, alb-negru și color, produse în ultimii trei-patru ani. Acestea sunt destinate să funcționeze, fie în echipamentele de tehnică de calcul, fie în diverse sisteme electronice de supraveghere medicală.

Demn de subliniat este faptul că multe dintre realizările menționate se datorează unor specialiști din sectorul cercetare-proiectare și din sectorul Producție piese mecanice.

Și dacă azi „Electronica“ este cunoscută în peste 25 de țări ale lumii, dacă a reușit să realizeze utilaje de control și tehnologice specifice liniilor de asamblare tv și radio, cât și standuri specifice de control, aceasta se datorează în primul rând muncitorilor și specialiștilor de aici, spiritului de echipă, dorinței fiecăruia ca marca întreprinderii să poarte girul unei înalte profesionalități.

Marta Cuibus
Săntea, nr. 14.644

CALENDARUL DE PERETE

Tezaurul din obiecte de argint de la Sâncrăieni

Descoperit ocazional, în luna august, anul 1953, în perimetrul unei cariere de piatră din localitatea Sâncrăieni, județul Harghita, tezaurul, a cărui greutate este de nu mai puțin de 3.650 grame de argint, conține 18 obiecte. Din acestea, 13 piese sunt cupe și picior de susținere, al căror exterior este deosebit de bogat ornamentat. Celălalte expodate sunt: două vase tronconice, două brățări din bară de argint și o fibulă cu piciorul arcut.

Valoarea documentar-științifică a tezaurului este sporită și de originalitatea ornamentelor ce îmbracă exteriorul cupelor, iar în câteva cazuri și o parte din picioroale suporturi.

Decorul constă într-o gamă largă de motive florale stilizate și geometrice, dis-

puse în registre paralele, astfel încât acoperă întregul corp al recipientelor. Motivele florale, cele mai complexe ca execuție, constau în șiruri de frunzulițe așezate asemănător modulului de imbinare a șindrii pe acoperișurile caselor țărănești, precum și din frunze cu lobi mari (brusture), plasate unele lângă altele. Fiecare registru circular de ornament a fost delimitat de fișele decorative formate din cerulețe. Prin aceste grupări de decor se creează o armonie de ansamblu ce dă fiecărui vas un aspect atrăgător, neexistând două exemplare identice.

Cupele de la Sâncrăieni, prin complexul lor ornament, nu își află similitudini în cadrul obiectelor de artă antică ieșite din ateliere de obiecte de lux, situate în mediul etnic greco-roman, celtic sau sarmato-per-

san. În schimb, sunt prezente motive geometrice sau vegetale în cadrul altor categorii de obiecte geto-dace orientale, ca de exemplu cuiele-discuri de la Grădiștea Muncelului (pe locul fostei capitale a statului dac condus de Decebal, Sarmisegetusa), pe mai multe fragmente de vase din lut ce poartă un decor realizat în culori, precum și pe o serie de unelte din fier (indeosebi clești).

Aceste detalii ornamentale comune artei geto-dace, în general, și proprii grupului de cupe cu picior din cadrul tezaurului de la Sâncrăieni, pledează ferm pentru atribuirea lui civilizației clasice a poporului geto-dac a cărei perioadă de maximă înflorire corespunde perioadei secolului I î.e.n.

Calendar 1989

ECONOMISEȘTI și CITEȘTI!

BIBLIOTECA PENTRU TOȚI

O colecție de literatură românească

În fiecare miercuri, numai cu **JURNALUL NAȚIONAL** CEL MAI CITIT ZIAR DE CALITATE **10,9 LEI**

www.jurnalul.ro

Căștile se distribuie la chioșcuri sau cu abonamentul Jurnalul PLUS și Jurnalul cu Carte.

ACI RADIO EUROPA LIBERĂ!

Anotimpul interviurilor: Ceaușescu, presa vestică și presa națională

Într-un efort de a îmbunătăți reputația internațională a României, Ceaușescu a acordat, de curând, mai multe interviuri pentru jurnaliști străini. Interviurile sunt definitorii pentru modul în care Ceaușescu tratează corespondenții străini și pentru modul în care manipulează presa din țară; involuntar, interviurile au confirmat și zvonurile despre existența unei lupte pentru putere între Nicu și soția Președintelui, Elena. Interviurile demonstrează încă o dată ostilitatea lui Ceaușescu față de reformă.

Sfîdînd zvonurile persistente privind sănătatea sa tot mai subredă, Președintele Nicolae Ceaușescu a fost foarte activ în vara care tocmai s-a încheiat. El nu numai că a participat la mai multe ședințe ale partidului și ale altor organizații, a făcut „vizite de lucru” în numeroase zone din România, dar a acordat, de asemenea, nu mai puțin de șapte interviuri mai multor jurnaliști străini, între 11 iulie și 18 august și a semnat un articol pentru un cotidian american. Aceste eforturi arată că Ceaușescu a hotărât să îmbunătățească reputația internațională a regimului său. Totuși, încercarea sa pare a fi eșuat.

Anotimpul interviurilor a început la 11 iulie când Ceaușescu s-a întâlnit cu Juan Carlos Azcue, editorul-șef al cotidianului spaniol ABC. Ca de obicei, Ceaușescu a lăudat succesele României și viitoarele sale proiecte. Pentru că cititorii lui ABC sunt de dreapta, este posibil ca ei să fi fost mai sceptici decât alții când au citit afirmațiile lui Ceaușescu, cum că țările capitaliste sunt într-o situație mult mai critică comparativ cu statele socialiste. Ceaușescu a pretins că Vestul se află la un pas de dezastru și că situația se poate compara cu ușurință cu situația Europei din ajunul „victoriei hitleriste în Germania”. Pe de altă parte, și în ciuda unor dificultăți temporare, într-o serie de state socialiste, este „evident că socialismul a ajuns la rezultate foarte bune și că toate țările socialiste s-au dezvoltat foarte bine”. Potrivit lui Ceaușescu, nimeni nu poate stopa determinismul istoric; de aceea, socialismul ar reprezenta „viitorul omenirii”.

Și mai interesante decât conținutul interviurilor, în sine, sunt dezvoltările făcute de Azcue despre modul în care s-a desfășurat interviul. Azcue a trebuit să predea întrebările înainte de întâlnire și i s-a spus să nu se mai deranjeze să le citească. A fost suficient să indice numărul întrebării. Cu toate acestea, nu i s-a răspuns la toate întrebările; iar unele dintre răspunsuri au rămas confidențiale. O întrebare, de exemplu, despre succesiunea lui Ceaușescu, a fost respinsă de Președinte.

Luptă pentru putere, în familie?

Spre surprinderea observatorilor, totuși, într-un interviu pentru săptămânalul american Newsweek, Ceaușescu a fost de acord să răspundă la o întrebare care s-a referit la posibilitatea ca fiul său să preia conducerea. A fost pentru a doua oară când

Nicolae Ceaușescu era un mare amator de interviuri în presa străină. În toamna anului 1989, prin întâlniri cu gazetari străini, a căutat să infirme zvonurile privind deteriorarea stării de sănătate FOTO: Arhivele Naționale

i s-a propus această temă de discuție, într-un interviu. În august 1984, într-un interviu pentru cotidianul Le Figaro, Ceaușescu a fost întrebat dacă intenționează să pună bazele unei monarhii ereditare în România. El a răspuns că „nici Constituția, nici vreun congres al partidului” nu prevăd o asemenea mișcare. El a adăugat că „doar competența și voința poporului pot decide cu privire la viitor”. Într-un interviu pentru Newsweek, Ceaușescu a fost, oarecum, mai puțin evaziv. „În acest moment”, a spus el, „nu există o astfel de posibilitate”. Dacă Nicu Ceaușescu avea să „primească sprijinul poporului și al partidului”, totuși, nu ar mai fi „vreun obstacol pentru el, cum nu sunt obstacole pentru alții dacă se bucură de încrederea poporului”.

Ceaușescu nu a spus cine ar putea fi acest „alții”, dar într-un interviu pentru publicația iugoslavă Danas, publicat la scurtă vreme după interviul pentru Newsweek, el a fost întrebat „ce

rol și ce loc ocupă soția, Elena Ceaușescu, și fiul dumneavoastră în viața și în cariera dumneavoastră” și dacă ei sunt niște „posibili succesori”. În versiunea românească a interviului din Danas, totuși, nu a fost făcută nici o precizare cu privire la problema succesiunii sau a fiului lui Ceaușescu, iar Șciuteia a omis chestiunea succesiunii, așa cum a făcut-o și în cazul interviului acordat de Ceaușescu pentru Newsweek, în 1984. Șciuteia a publicat, totuși, replica lui Ceaușescu la întrebarea despre rolul soției sale, după ce a modificat, însă, întrebările.

Michael Shafir
Radio Europa Liberă (München) –
Raport al secției de cercetare, condus de dr. M. Shafir.
Document din „Arhiva 1989”,
Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca
(Traducere din limba engleză de Eliza DUMITRESCU)

ROMÂNIA ÎN PRESA INTERNAȚIONALĂ

Amnesty acuză: Bucureștii îi torturează pe refugiații români „recuperați”

Cotidianul *Le Soir*, din Belgia, de la 18 septembrie 1989, relatează despre incidentele violente și chiar despreuciderea unor tineri care încercau să treacă ilegal granița, spre Ungaria. O altă știre se referea la apariția unui grup de disidenți, chiar în sâmbul PCR, disidenți care criticau atitudinea și politica lui Nicolae și a Elenei Ceaușescu. Grupul se pare că a reușit să trimită o scrisoare deschisă în Vest. Reprezentatul organizației autointitulate „Frontul salvării internaționale” era Preda Mihăilescu.

„Refugiații români arestați când încercau să treacă ilegal frontiera au fost maltratați și torturați de autoritățile române, provocând moartea a cel puțin unei persoane, potrivit unui raport al grupului de coordonare pentru România al organizației Amnesty International. Unii români care au trecut ilegal granița cu Ungaria au fost trimiși înapoi în țara lor de autoritățile maghiare, cum este cazul lui Adrian Stăicu și al Emiliei Popescu, amândoi de 34 de ani, din București. Au fost predați autorităților române la 15 mai 1988 și bătuți cu cruzime în timp ce își așteptau procesul în închisoarea din Oradea. Au fost condamnați la un an și patru luni de închisoare.

Un caz mai recent s-a produs la 14 martie 1989: un grup de șapte tineri români de origine maghiară au fost arestați lângă râul Crasna. O frontieră falsă, simulată la o oarecare distanță de frontieră adevărată, i-a făcut pe tineri să creadă că se găseau pe teritoriul Ungariei. Un membru al grupului a fost sfâșiat de un câine al poliției de frontieră, altul a fost lovit cu patul unei puști, însă raportul nu face cunoscute cauzele exacte ale morții refugiatului la care se face referire.

În fine, săptămâna asta, în timp ce regimul lui Nicolae Ceaușescu atacă cu o virulență crescândă experimentele reformatoare care au loc la Varșovia și la Budapesta, un grup de 30 de turiști polonezi au fost bătuți și apoi expulzați de Poliția română de frontieră.

Grupul Amnesty de coordonare pentru România a menționat că, potrivit cifrelor oficiale maghiare, 3.000 de români s-au refugiat în Ungaria în primul semestru al lui 1989. Și în aceeași perioadă s-au înregistrat 6.000 de treceri ilegale ale frontierei cu Iugoslavia. Nu se știe totuși câți români au fost are-

stați în timp ce încercau să treacă ilegal granița. O singură certitudine: delictul de fugă ilegală din țară se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani.

Revoltă în partid?

Între altele, potrivit secției române a Asociației Internaționale pentru Apărarea Drepturilor Omului, o mișcare născută chiar din sâmbul partidului comunist român ar fi cerut destituirea președintelui Nicolae Ceaușescu. Într-o scrisoare adresată reprezentantului organizației, domnul Preda Mihăilescu, se face referire la „un apel care a ajuns de curând în Vest și care este adresat participanților la cel de-al XIV-lea congres al partidului care va avea loc la București, în luna noiembrie. Potrivit domnului Mihăilescu, «avem motive serioase să bănuim că gruparea care lansează acest apel și care își spune „Frontul Salvării Naționale” emană chiar din sâmbul partidului comunist”.

„Făcând aluzie la situația catastrofală a țării și îngrijorându-se pentru viitorul României, semnatarii apelului le cer participanților la congres să facă măcar de data asta ceea ce ar fi trebuit să facă dintotdeauna conform atribuțiilor pe care le au: să devină niște adevărați reprezentanți ai intereselor poporului”, spune scrisoarea. Apelul enumeră în continuare tările care, în opinia autorilor, au pus stăpânire pe România și denunță „regimul incompetent și megaloman” al lui Ceaușescu, „dezastrul vieții sociale, economice și politice a țării, cultul personalității, dezgustător și foarte nociv, care îl întrece chiar pe cel al lui Stalin”, eliminarea cadrelor competente, acapararea de presedinte Ceaușescu și de soția sa a tuturor sectoarelor economice, industriei, politicii, învățământului, științei, urbanismului, sănătății publice, și chiar a sportului”. Apelul stigmatizează „discriminările etnice care sunt un rezultat al politicii de omogenizare forțată a populației”, „aroganța în politica internațională” și „campania ostilă îndreptată împotriva Ungariei”.

RESTITUIRI

„Dumneata ești ca un microb care a venit pe corpul socialismului, care te-a anihilat și te termină” (2)

Notă: Cu redarea discutiilor purtate între col. Deleanu, din cadrul SMB și deținutul Iuga Dumitru, în ziua liberării acestuia din penitenciarul București-Jilava. 09.09.1989

Ofițerul: - Aprope, ce nivel de cultură ai zis că ai?
Iuga: - Medii!
Of. - Medii? Bun! Știi vreo limbă străină?
I. - Nu.
Of. - Bun. Nu de altceva, dar îți spun un lucru: cea mai bună glumă din ziua aceea când îți-am citit memoriul, sau cum îți zice, cererea aceea către comandantul penitenciarului, ziceai că ești intelectual... Nu vreau să te supăr, pe cuvânt. Sunt un om corect în sufletul meu, dar să știi că am răs, când am citit, și am zis că asta se numește teribilism, ifose, că n-ai desfășurat nici o activitate intelectuală! Ai că vrei să-ți faci schițe electronice, da. Dar ai o părere prea bună despre dumneata și de aici îți s-au tras toate.

Deci, ești generos, ești altruist, ești... așa.
În primul rând că nu ți-a cerut societatea nimic! Binele și răul îl facem începând cu noi înșine. Este cel mai la îndemână, să știi. Deci, dacă vrei să schimbi ceva pe lumea asta, singurul lucru care-ți stă la îndemână e s-o începi cu dumneata, să știi, și asta s-o reții așa, pentru dumneata. Că ai ajuns la vârsta asta așa...! și nici de influențat n-ai să poți influența pe nimeni. Asta-i una.

Deci Dacă trebuia să fii altruist, grăjuli, ai putea... Că te văd că ai fost preocupat socialmente să faci ceva, să îmbunătățești lumea, așa ai zis dumneata cu frecvență aia cu care ai ademenit trei debili mintali și patru studenți. Ai zis că faci nu știu ce! Bun! Tăticu, în primul rând, dacă era să-ți manifesti această grăj, afecțiune, altruism, această valență sufletească a dumitale care nu înseamnă egoism, ci o chestie așa, înălțătoare față de familie, tăticu, față de fetele acelea, pe care le-ai neglijat. Norocul este că, ți-am spus, că sunt bine, nu s-a întâmplat nimic, ți-am spus așa că de cât că sunt fete cumini.

Întelegi, dumneata?! Te consideri martir! Ți-a cerut cineva asta? Ți-a cerut societatea? Nu.

vremea

Vremea a fost predominant frumoasă, iar cerul a fost variabil. Izolat, au mai fost posibile ploai slabe. Vântul a suflat slab până la moderat. Temperaturile minime au fost cuprinse între 6 și 16 grade, ușor mai coborâte în depresiunile intramontane, iar temperaturile maxime, în creștere treptată,

adică dumneata, în loc să te ocupi de sfera socială mică, nucleul, că fiecare pleacă de aici, de cum îți organizezi familia și de aici mergem cu toții mai bine, mai constructiv, cu toții, nu?!
Eh! Dumneata, în loc să te ocupi acolo unde ți-e competența legală, nu zici și altele, să-ți exerciți această, să zicem așa, sete de mai bine, altruismul de care suferi, ai exercitat-o că te-ai pus să răstorni nu știu ce societate! Că 24 de milioane de oameni îți văd de treabă, muncește, iar dumneata ai gârgăuni! Nu ți-a cerut nimeni! Știi ce ești dumneata? Repet, nu vreau să te supăr, ești un megaloman, știi ce-i aia? Ai o părere mult prea bună despre dumneata, exagerată, te consideri un intelectual!
I. - N-am zis eu așa ceva?!
Of. - Scrie acolo în cererea dumitale, când ai spus că ție îți trebuie hârtie de scris și nu mai știu ce!

I. - Eu n-am făcut caz de intelectualitatea mea!

Of. - Repet, eu n-am venit aici să te jignesc, ci să te fac un pic să trăiești cu picioarele pe pământ, că repet, fiecare de aici trăim, din imaginație despre noi înșine, că dacă noi nu credem nimic, despre noi ne-am duce dracului. Dar dumneata ai pornit de la timpeni. Ai avut program lejer de muncă, ai avut lene. Dacă vei munci undeva, unde dorești, nu te împiedică nimeni, vei avea toată dreptatea să muncești, să-ți câștigi salariul și ai să vezi că într-o întreprindere unde toată lumea muncește, dumneata aveai o oră-două libere, ai lucrat în preajma intelectualilor la televiziune și, cum se întâmplă cu genul ăsta, cu tipografii, cu surorile medicale, care trăiesc în preajma adevăraților intelectuali, capătă, cum s-ar zice, coaja, aparență, învelșul de intelectual și niște ifose mai mari decât ale acestora!

De aici ți s-a tras. Dumneata chiar ai crezut de aici, tot șefuindu-te cu aia, că ești preal.

Ia tot ce vrei din această discuție, repet, nu vreau să te jignesc, vei porni sub alte auspicii aici. Noi ți-am spus, vei avea tot dreptul să-ți trăiești viața, dar la prima greșală, și nu interpretează, corect, la prima faptă, încercare de faptă, atitudine sau preocupare, repet la prima greșală, faptă, încercare de faptă, atitudine sau preocupare anti-

socială, ostilă, să știi că va fi represată, va fi anihilată din față.

Repet. Nu va avea nimeni nimic cu dumneata, te rog să vii la mine și să-mi spui, uite, domne, m-a supărat careva, sunt obstrucționat în dreptul meu de cetățean, vei avea și o să vezi, că se vor lua măsuri și cu dumneata nu se va întâmpla nimic, atât timp cât vă veți vedea de treabă și vă veți astâmpăra.

Ți-am spus nu întâmplător treburile astea cu megalomania dumitale, pentru că m-am lămurit. Ai impresie mult prea bună despre dumneata. Fă-ți datoria, remarcă-te, dă societății ce vrei, câștigă de la societate ce vrei, dar uită-te, uită-te...
Că ai un gram de inteligență poate superior altora, foarte frumos, foarte draguț, ca toata lumea. Dar de aici omenii... Nu te supăra, eu am cunoscut oameni din aștia, nu din domeniul infracțiunii, că e prea mult spus, al faptelor antisociale, și să știi că am cunoscut politicieni, și pe cei ai vechiului regim și pe cutare... Te rog să mă crezi, că față de unii am așa ca om în sinea mea, am respect, pentru acumularile lor intelectuale, pentru o cultură organizată, dar și pentru o atitudine înțeleaptă în ziua de azi, să vezi că ei, păcat că nu poți să vezi, că au trecut și ei pe aici, au trecut câte 20 de ani, dar s-au încadrat în muncă și-și trăiesc viața lor, așa cum înțeleg ei și noi îi lășăm în pace, nu-i supărăm, dar acum au și ei convingerea că socialismul nu va fi schimbat niciodată din România. Pentru asta am un respect pentru ei în sinea mea așa, nu le-am spus-o niciodată față de ei, față de inteligența...

Întelepciunea știi ce-nseamnă? Înseamnă adaptare, înseamnă și inteligență și adaptarea. Nu înseamnă un din ăsta, cum să zic, mișcă cot, că dumneata cum atâta ai făcut și pe pielea dumitale. Deci, un așa zis, un politician, un luptător, așa așa a fost născut, așa a fost crescut, educați de mici, cu facultate de drept, o limbă, două, trei, străine acolo, și când îl auzi, chiar dacă este pe poziții ostile, și emite o idee politică, păi e idee politică, tăticu, mă! Nu te supăra... (cu dispreț) Iuga Dumitru, as, cu nu știu ce, cu nu știu cum, as!

Extras din dosarul de urmărire informativă a lui Dumitru Iuga, provenit din Arhiva CNSAS

SĂ RĂDEM CU EI

Soțul: - N-am luat pianul cu noi!
Soția: - Nu fă astfel de glume!
Soțul: - Nu glumesc deloc, am uitat biletele pe el.

...
- Nu poți să spui că nu sunt galanton: renunț la jumătate din banii pe care mi-i datorezi.

- Și eu renunț la cealaltă jumătate.

anunțuri

CERERI ȘI OFERTE DE SERVICIU

Regionala CF București, Secția IMC, încadrează urgent: electrician, electrician, macaragiu 25 tone, auto-macaragiu 12,3 tone, depanator motoare termice și acționari hidraulice, mecanic auto cu domiciliul stabil în București sau comune învecinate la cel mult 30 de kilometri.

COOP Prestarea București, Strada Pictor Tonitza numărul 6, încadrează conform Legii 12/1971 următoarele categorii de personal: tapițer categoria patru (absolvent de liceu) pentru funcție gestionară, contabil principal cu studii medii.

Tabăcăria Minerală Jilava, Strada Șoseaua Giurgiului, nr. 35 A, încadrează conform Legii 12/1971, cu domiciliul în București: economist, tehnician industrial categoria 3-6, tâmplar mecanic categoria 3-5, lăcătuș întreținere, instalator, macaragiu, strungar.

VÂNZĂRI

Vând sufragerie și dormitor florentin, stare excepțională, canapea și fotolii plus.

Vând în zona Calea Moșilor apartament 3 camere, achitat plus îmbunătățiri, cass-deck, pick-up, recamier, scaune.

Vând orgă Yamaha Porto-sound PSS 470, patru octave, dormitor alb Aura, radiocasetofon stereo spațial RCS 002, butelie voiaj.

Vând mașină de tricotate Veritas 360 ace și Simak 360 ace.

CUMPĂRĂRI

Cumpăr casă la curte, zona Grivița, București Noi, Chitila, Chibrit.

Cumpăr motor barcă peste 30 de cai putere, pornire automată.

Cumpăr Video Player (cu înregistrare), videocasete, televizor color, sigilate.

Cumpăr video player, eventual recorder.

tv 18 septembrie 1989

19:00 Teledifuziune
19:25 Ctitorii ale Epocii de Aur
Noi zidiri pe Olte
Redactor Lucia Postelnicu
19:45 Știința pentru toți
Redactor Ștefana Bratu
20:10 Tezaur folcloric
Vechi melodii din repertoriul Mariei Lătărețu, în noi variante interpretative
Redactor Mariaora Murărescu
20:35 Industria - programe prioritare
În spiritul sarcinilor subliniate de tovarășul Nicolae Ceaușescu
Sporirea rentabilității și beneficiilor
Redactor Florica Rădulescu
20:55 În dezbateri:

Documentele pentru Congresul al XIV-lea al Partidului Comunist Român
Participarea responsabilă, efectivă a oamenilor muncii la conducerea întregii activități de dezvoltare economico-socială
Redactor Victor Teodoru
21:15 Confrontările de idei din lumea contemporană
Clasa muncitoare, uriașă forță revoluționară
Redactor Lucia Dumitrescu-Codreanu
21:35 Ce-ți dorește eu ție, dulce Românie
Versuri patriotice, revoluționare
21:50 Teledifuziune
22:00 Închiderea programului

amintiri

INVITAȚII ÎN... DULCE TÂRGUL IEȘILOR
adresate de DIRECȚIA COMERCIALĂ A JUDEȚULUI IAȘI
la unitățile sale reprezentative:
● magazinele „ROMARTA”, „MATERNA”, „SANITAS”, „ELECTROTEHNICE”, „MOBILA”, magazin universal „MOLDOVA”, hola centrală agroalimentară și unitățile alimentare din cartierul Școlii, Nicolina, Copou și Tătărași.
● restaurantele „CINA”, „DUNĂREA”, „ROTISERIA”, „LACTOVEGETARIAN” și cele din zonele de agrement: „CASA VINATORULUI” (din grădina Copou), terasa-restaurant „CIRIC” și grădina de vară „BUCIUM”.
● patiseria „MOLDOVA” și cofetăriile „OPERA” și „AMANDINA”.

DIVERSE

ORIZONTAL: 1) Referitor la tineretul care se pregătește în amfiteatre. 2) Ramură a tehnicii care studiază sursele de energie și posibilitatea de folosire a acestora. 3) Meșteșug străvechi - Vas de lut. 4) Competiție sportivă deschisă - Pronume. 5) Prefix - Fine! Asociația filatelisticilor (abr.). 6) Fir - Combustibil. 7) Reproducere artistică. 8) Cureauă - Cumpătat. 9) Orizonturi - Irigată. 10) Legată sufletește - În fotografie!

VERTICAL: 1) Aprofunda materia de studiu într-un cadru organizat. 2) Teatrul național din Iași (abr.) - Dianfan. 3) Localitate japoneză - A se atașa. 4) Facultate a Universității bucureștene - Întreprinderea „Semănătoarea”. 5) Separare a semințelor de fibrele de bumbac. 6) Performer. 7) Tapetate! - Editură (abr.) - Poem emblem. 8) Dâșii - Vulcan în Italia. 9) An ce sfâșie vara și începe toamna - Ureche... medicală. 10) Simbol al puterii de tracțiune - Înregistrat pe peliculă

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									

Dicționar: UENO

Informația Bucureștilui, 1989